

Stručná historie léčby karcinomu ovaria

Monika Náležinská, Renata Kalábová, Josef Chovanec

Oddělení gynekologické onkologie, Klinika operační onkologie, Masarykův onkologický ústav, Brno

Přehled sumarizuje dostupná dohledatelná fakta o léčbě karcinomu ovaria na území současné České republiky, která pocházejí z archivu pracoviště autorů v listinné podobě a z digitalizovaných časopisů v internetové databázi Medvik. Uvedena je stručná historie využití dosud známých metod onkologické terapie karcinomu ovaria: onkologická chirurgie, radioterapie, konvenční systémová léčba, imunoterapie, cílená terapie.

Klíčová slova: karcinom ovaria, intraperitoneální chemoterapie, cytembena, radio-koloid zlata ¹⁹⁸Au, BCG vakcíny, imunoterapie.

Brief history of ovarian cancer treatment

In this article we present an overview of available facts about the treatment of ovarian cancer in the territory of the current Czech Republic. We used data stored in paper form in the mother institute of the authors as well as data from the internet database Medvik. We present a brief history of all known therapeutical modes in ovarian cancer treatment: cytoreductive surgery, radiotherapy, systemic chemotherapy, immunotherapy, target therapy.

Key words: ovarian cancer, intraperitoneal chemotherapy, cytembena, radio colloid gold ¹⁹⁸Au, BCG vaccination, immunotherapy.

Úvod

Na začátku záměru sumarizovat poznatky z léčby karcinomu ovaria v Rakousko-Uhersku, Československu až k soudobým postupům byla naivní představa, že pročtením dobové odborné literatury (například v digitalizované podobě v databázi Medvik) se takový přehled nekomplikovaně vytvoří. V podstatě se nám podařilo zdokumentovat vývoj léčebných postupů na mateřském pracovišti, a to díky archivaci odborných sdělení a především sborníků přednášek z Brněnských onkologických dnů, které se pravidelně ročně pořádají od roku 1976 s účastí mnoha pracovišť v tehdejší Československu. Vytvořit historický přehled léčebných postupů na území současné České republiky by znamenalo projít archivy fakultních nemocnic – respektive jeho gynekologicko-porodnických klinik a získat informace o tamních postupech. Uvedené informace se tedy především vztahují na terapeutické protokoly Masarykova onkologického

ho ústavu v Brně (MOÚ), jehož dřívější název do konce roku 1990 zněl Výzkumný ústav klinické a experimentální onkologie (VÚKEO). Záměrem sdělení je především připomenout terapeutické postupy, které byly ve své době úspěšné, a připomenout výzkumníky a lékaře, kteří se léčbou karcinomu ovaria zabývali. Více prostoru jsme ve sdělení věnovali zapomenutému preparátu cytembena z Výzkumného ústavu pro farmacii a biochemii v Praze ve spolupráci s pražskými klinikami a vývoji cytostatik v Lachemě Brno s onkologií VÚKEO.

Chirurgická léčba

Chirurgická léčba karcinomu vaječníku je dosud nepřekonanou základní metodou s jednoznačným prognostickým dopadem v léčbě primárního onemocnění i recidiv. Má charakter status quo. Dominantní metodou je otevřená pánevní a břišní operativní extenzivní i na oblast bránice v případě jejího postižení. Ve všech revidovaných textech od

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Funding/Support:

None.

Cit. zkr: *Onkologie*. 2024;18(2):152-158

<https://doi.org/10.36290/xon.2024.029>

Článek přijat redakcí: 1. 2. 2024

Článek přijat k tisku: 12. 2. 2024

MUDr. Monika Náležinská

monika.nalezinska@mou.cz